

The purpose of these events

1. Abarbanel Maayan 6 Tamar 1 pg. 308

ואמר כל זה דניאל לרוב ענותנותו... ואמנם הסבה האמתית בזה כבר זכרתיה כדי להודיע לנ"י שגם הוא עדי אובד ושכאשר עשה למלכי יהודה וירושלם כן יעשה לו ולבבל ראש מלכותו

Daniel said all this in his humility... But the true reason was as I have mentioned, to inform Nevuchadnezzar that he, too, would be destroyed. As he did to the kings of Judea and Jerusalem, so will be done to him and to Babylon, head of his empire.

2. Abarbanel Maayan 6 Tamar 2 pg. 310

והיוצא מזה הספור הוא לדעת שלמות דניאל בנבואה וגלוי הסודות והעמוקות בה ושהוא היה סבה שנ"י האמין שד' יתברך הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים ומגלה הסתרים. והיה סבה ג"כ שניצולו חכמי בבל מיד נ"י מלך עריץ מלך אכזרי והיה סבה ג"כ שעלו לגדולה וכבוד אוהביו וריעיו חנניה מישאל ועזריה ויצא לנו גם כן מזה הספור עוד תקוה רבה להצלחתנו וגאולתנו

What emerges from this story is to know the perfection of Daniel in prophecy and revelation of secrets and depths, and that he was the reason why Nevuchadnezzar came to believe that HaShem is the Gd above gods, Master of masters, revealer of secrets. He was also the reason why the Babylonian sages were saved from Nevuchadnezzar, cruel king, and he was the reason why his friends, Chananiah, Mishael and Azaryah ascended to greatness and honour. Also, from this story we learned great hope for our success and redemption.

Chapter 3: What was the statue?

3. An Idol?

- For They refuse to bow; The language in 3:12, 3:14, 3:18
- Against No god is mentioned; Connection to the previous story

4. A Statue in honour of Nevuchadnezzar?

- For Explains omission of any deity
- Against They refuse to bow; The language in 3:12, 3:14, 3:18; No connection to previous story

5. Talmud, Pesachim 53b

מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו [עצמן] על קדושת השם לכבשן האש נשאו קל וחומר בעצמן מצרדעים ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם כתיב בהו "ובאו [ועלו] בביתך [וגו'] ובתנורו ובמשארותיך" אימתי משארות מצויות אצל תנור הוי אומר בשעה שהתנור חם אנו שמצווין על קדושת השם על אחת כמה וכמה

What did Chananiah, Mishael and Azaryah see, that they gave themselves to the fiery furnace for the sanctity of the Name? They deduced from the frogs to themselves. The frogs were not commanded regarding the sanctity of the Name, and yet it says, "They will ascend into your house... and your ovens and your dough." When is dough beside the oven? When the oven is hot! We are commanded regarding the sanctity of the Name, how much more so!

6. Tosafot, Pesachim 53b **מה ראו**

וקשה דהא בפרהסיא הוה ומסקינן בסנהדרין (דף עד.) דלכולי עלמא בפרהסיא חייב למסור עצמו אפילו אמצוה קלה ומפר"ת דצלם זה שעשה נבוכדנצר לאו ע"ז הוה אלא אינדרטא שעשה לכבוד עצמו ולכך קאמר מה ראו וכן משמע מדכתיב "לאלהך לית אנחנא פלחין ולצלם דדהבא לא נסגוד" משמע דאלהא ידיה וצלמא תרי מילי נינהו ואתי נמי שפיר הא דאמרין באלו נערות (כתובות לג:) אלמלי נגדו לחנניה מישאל ועזריה פלחו לצלמא ואי ע"ז הוה ח"ו שהיו משתחוים לו ומיהו לשון פלחו לא אתי שפיר ור"י מפרש מה ראו שלא ברחו שהרי קודם המעשה היו יכולים לברוח כמו שעשה דניאל כדאמר בחלק (סנהדרין צג.) ג' היו באותה עצה.

This is difficult; their case was public, and Sanhedrin 74a concludes that everyone agrees that one must surrender himself [to death] to avoid public desecration, even for a light mitzvah!

Rabbeinu Tam explained: This idol was not an idol, but a monument for his own honour...

Ri explained: The Talmud's question was what they saw that caused them not to flee...

7. Abarbanel, Maayan 6 Tamar 3 (pg. 312)

כל הצלם מראשו ועד רגליו היה של זהב להורות שכל המלכויות שיבאו אחריו וימלכו בכפה יהיו תמיד מזרעו וממלכות בבל לא לבד הראש כי אם ג"כ הזרועות והשוקים ועד ירכים ולכן צוה לקבץ את כל האומות והלשונות אשר בכל מלכות ממשלתו ושכלן יפלון ויסגדון לפני אותו הצלם לרמוז שיהיו נכנעים ונכבשים לממשלתו עוד כל ימי הארץ ולכן היה זה מתוך הניגונים כי היה זה כענין המלכת מלך... וחז"ל הבינו שהיה הצלם זכרון לאלהיו ושהיה ענין ע"ז ואני לפרש הכתוב באתי

The entire statue, head to toe, was of gold, demonstrating that all empires to come after him and reign over the world would be from his descendants and the Babylonian Empire, and not only the head, but also the arms and thighs and loins. And so he instructed that they gather from all of the nations and tongues throughout his empire, and that all would fall and bow before that idol, to hint that they would be humbled and conquered before his reign, eternally. Therefore, this was performed with music, like a king's coronation... Our sages understood that the statue was a memorial for his god, as a matter of idolatry; I have come to explain the text.

8. Rabbi Yaakov Medan's twist: Bereishit 11:1-4

3:8-12 Attack on the Jews

9. Talmud, Sanhedrin 93a

שלשה היו באותה עצה הקב"ה ודניאל ונבוכדנצר הקב"ה אמר ניזיל דניאל מהכא דלא לימרו בזכותיה איתנצל ודניאל אמר איזיל מהכא דלא ליקיים בי 'פסילי אלהיהם תשרפון באש' ונבוכדנצר אמר יזיל דניאל מהכא דלא לימרו קלייה לאלקיה בנורא

Three plotted: Gd, Daniel and Nevuchadnezzar. Gd said, "Let Daniel leave, lest people say they were saved in his merit." Daniel said, "I will leave, lest 'Burn their idols in fire' be fulfilled with me." Nevuchadnezzar said, "Let Daniel leave, lest people say, 'He burns his god in fire.'"

10. Abarbanel, Maayan 6 Tamar 3 (pg. 313)

שהמלשינים קרה מקרה שראו את חנניה מישאל ועזריה בשעת מעשה כשנשמע קל קרנא משרוקיתא שהיו הכל נופלים על פניהם ומשתחוים למול הצלם וראו חנניה מישאל ועזריה שלא יכרעו ולא ישתחוו ולכן אכלו קרציהון בהלשנתן ולא דברו בדניאל לפי שלא ראו... ומסיבת המהירות הזה לא ידע דניאל ממנו דבר כי לא הגיע דבר לאזניו כי אם אחרי פועל הנס. גם כי המלך אולי מיהר לעשות קודם שידוע הדבר לדניאל ויבא לבקש עליהם רחמים לפניו או לפני אלקיו

The tale-bearers hit upon an opportunity, seeing Chananiah, Mishael and Azaryah in the act; when the music was heard and all fell on their faces and bowed toward the statue, they saw that Chananiah, Mishael and Azaryah did not bow, and they conveyed their tale. They did not speak about Daniel because they did not see him... And because of this haste, Daniel did not know of it; he found out only after the miracle. Perhaps the king also hastened to act before Daniel would find out, lest he come to ask for mercy before Nevuchadnezzar or before Gd.

3:13-18 Jewish Recalcitrance

11. Midrash Tanchuma Tzav 3

ביתו שרפתי, ועמו הגליתי, ולא עמד עלי בביתו, ובביתי הוא יכול לי?

I burned His house and I exiled His nation, and He did not oppose me in His house. Will He conquer me in mine?

3:19-25 In and out

12. Rashi to Sanhedrin 92b

חנניה מישאל ועזריה היו לבושים בגדי תפארתן כשהושלכו לכבשן, "אל ישנה" שלא יראה מבוהל ומפוחד, ומתביישין שונאיו מפניו. "One should not alter [his clothes]" lest he appear confused and afraid. Let his foes be ashamed before him.

13. Talmud, Pesachim 118a-b

בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע חנניה מישאל ועזריה לתוך כבשן האש עמד יורקמו שר הברד לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם ארד ואצנן את הכבשן ואציל לצדיקים הללו מכבשן האש אמר לו גבריאל אין גבורתו של הקב"ה בכך שאתה שר ברד והכל יודעין שהמים מכבין את האש אלא אני שר של אש ארד ואקרר מבפנים ואקדיח מבחוץ ואעשה נס בתוך נס

When wicked Nevuchadnezzar cast Chananiah, Mishael and Azaryah into the fiery furnace, Yorkemu, agent of hail, stood before Gd and said, "Master of the Universe, I will descend and chill the furnace and save the righteous from the fiery furnace." Gavriel said to him, "Gd's might is not thus; you are the agent of hail, and all know that water extinguishes fire. I am the agent of fire, I will cool it from inside and heat it outside, a miracle within a miracle!"

14. Abarbanel, Maayan 6 Tamar 3 (pg. 314)

ואפשר עוד אצלי שהגבר הד' שזכר נ"נ שראה לא אמרו כי אם על דניאל בעבור שהיו ארבעתם חברים וראה הנס שנעשה לשלשה מהם וחשב שהיה בזכות דניאל... שהנה כאשר קרא נ"נ להם שיצאו מן האש לא קרא כי אם לשלשה

Perhaps the fourth man mentioned by Nevuchadnezzar was Daniel. The four were peers; he saw the miracle done for them and thought it was in Daniel's merit... When Nevuchadnezzar called them to leave the fire, he only called three.

15. Rashi to 3:25 (based on Sanhedrin 95b)

דומה למלאך שראיתי בהיותי עם סנחריב כשנשרפו אוכלוסיו... (ישעיה לז) ונבוכדנצר היה שם ונמלט בתוך עשרה שנמלטו מהם
"He resembles the malach I saw when Sancherev's forces were burned (Isaiah 37). Nevuchadnezzar was there..."

3:26-30 The reaction

16. Talmud, Sanhedrin 92b-93a

בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך והחיה מתים בבקעת דורא כיון שהחיה אותן באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו אמר מה טיבן של אלו אמרו לו חבריהן של אלו מחיה מתים בבקעת דורא פתח ואמר +דניאל ג'+ אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושלטנה עם דר ודר וגו' אמר רבי יצחק יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע שאילמלא בא מלאך וסטר על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים... אמר רבי תנחום בר חנילאי בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש באו כל אומות העולם וטפחו לשונאיהן של ישראל על פניהם אמרו להם יש לכם אלוך כזה ואתם משתחוים לצלם מיד פתחו ואמרו +דניאל ט'+ לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים כיום הזה

When wicked Nevuchadnezzar cast Chananiah, Mishael and Azaryah into the fiery furnace, Gd said to Yechezkel, "Go resurrect the dead in the Valley of Dura." When he resurrected them, the bones came and slapped that wicked one in the face. He said, "What are these?" They said, "The peer of these men is resurrecting the dead in the Valley of Dura." He recited Daniel 3:33... Rabbi Yitzchak said: Molten gold should be poured into the mouth of that wicked one; had the malach not slapped his mouth, he would have put all of the songs and praises of David in Tehillim to shame!... Rabbi Tanchum bar Chanilai said: When Chananiah, Mishael and Azaryah exited the fiery furnace, all of the nations slapped 'the enemies of Israel' in the face, saying, "You have a Gd like this and yet you bow to a statue?!"...

Postscripts

17. Talmud, Sanhedrin 93a

להיכן [אזלו]? אמר רב בעין [הרע] מתו ושמואל אמר ברוק טבעו ורבי יוחנן אמר עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות... שנאמר +זכריה ג'+ שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך הישבים לפניך כי אנשי מופת המה

Where did they go? Rav said: They died of the evil eye. Shemuel said: They drowned in saliva. Rabbi Yochanan said: They ascended to Israel and married and produced sons and daughters... as Zechariah 3:8 says, "Listen, Yehoshua the high priest! You and your friends who sit before you, for they are men of wonders."

18. Abarbanel, Maayan 6 Tamar 3 (pg. 314)

תכלית מה שהיה ענינם היה זה הנס שנעשה להם ולכן לא נזכרו בזה הספר הצדיקים האלה בדבר אחר רשום ובא תמיד זכרונם נגרר אחר דניאל ובסבתו לא מפאת עצמם

Their central role was this miracle which happened for them, and so these righteous people were not mentioned in any other circumstance in this book, and they are always mentioned after Daniel and due to him, not due to themselves.

The impact of this story

19. Rambam's Letter, Part 2

וידוע הוא מה שקרה על ישראל בימי נבוכדנאצר הרשע, ושכל מי שהיה בבבל סגד לצלם, מלבד חנניה מישאל ועזריה. כמו שאמר הקל ית' עליהם ישעיה כ"ט כ"ב "לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו." ואולי החרש והמסגר היו בכלל מי שסגד אם היו אז בבבל. ואולם לא ראינו מעולם מי שקראם לא רשעים ולא גוים ולא פסולי עדות. ולא חשב ד' יתברך עליהם עוון עובדי ע"ז, מפני שהיו אנוסים. וכך אמרו עליהם השלום מגילה י"ב א' "הם עשו לפני, אף אני אעשה עמהם לפני בימי המן."

It is known, what happened to Israel in the days of wicked Nevuchadnezzar, that all who were in Babylon bowed to the statue, other than Chananiah, Mishael and Azaryah. Gd said regarding them in Isaiah 29:22, "Jacob should not be ashamed now and his face should not be whitened now." Perhaps 'the craftsmen and the smiths' were among those who bowed, if they were in Babylon then, but we have never seen anyone who called them wicked or non-Jews or invalid as witnesses. Gd did not assign to them guilt as idolaters, because they were forced. And so Megilah 12a says, "They put on an appearance, and so I will put on an appearance in the days of Haman."

20. Tosafot Ketuvot 33b אילמלי

תימה מנא לן דהא אמרי' בהרואה (ברכות סא:) כשהוציאו את ר"ע אמר כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה אימתי יבא לידי ואקיימנו בכל נפשך אלמא משמע דבכל נפשך מיירי אפי' היו מייסרין את האדם ביסורין קשין דומיא דר' עקיבא שהיו מסרקין בשרו במסרקי ברזל וכ"ש לנגודי ואור"ת דאותו צלם לא היה עבודת כוכבים ממש אלא היה עשוי לכבוד המלך

This is shocking; how do we know [that they would have bowed under torture]? The Talmud says, "When they took out Rabbi Akiva, he said: I was pained about 'with all of your soul' all my life, wondering when it would come to my hand and I could fulfill it!" It sounds like 'with all of your soul' applies even under heavy torture as experienced by Rabbi Akiva, whose flesh they combed with iron combs, and certainly, if one was only whipped.

Rabbeinu Tam explains that this statue was not actually an idol; it was made for the king's honour.

What do we learn from this story?

21. Abarbanel, Maayan 6 Tamar 3 (pg. 314-315)

והיוצא מזה הספור הוא ג"כ לדעת מעלת דניאל ומדרגתו בעיני נ"נ המלך שמיהר לעשות משפט האש בחנניה מישאל ועזריה קודם שיגיע הדבר באזני דניאל כי ירא המלך פן יבא דניאל וימחה בידו...

והיה ג"כ הספור הזה משל לאומה בגלותם ולגזירות ולשמדות אשר עשו בהם מלכי האומות בארצותם בגוייהם והסכנות העצומות הסובלות בתוך הגלות כתנור האש השורף ושלא ימוש מלאך ד' מהם והשגחתו העליונה לא יעזבם

What emerges from this story is also to know the stature of Daniel, and his greatness in the eyes of King Nevuchadnezzar, who rushed to punish Chananiah, Mishael and Azaryah in fire before the matter could reach Daniel's ears, for the king feared that Daniel might come and protest...

This story is also a lesson for the nation in their exile, under the decrees and destruction the kings of the nations issue in their lands, among their nations, and amid the great dangers they bear in exile, like a burning, fiery furnace, to let them know that the malach of Gd will never leave them, and Gd's supervision will not abandon them.